

Hedendaags leren in kathedrale ijzergieterij

Tekst | Paul van Schaik Beeld | Jan Houwers, IAA

Links manager nieuwbouw van het ROC van Twente, drs Henk Leevers en rechts huisvestingsadviseur ir Sven Verhoeven van PRC voor het hoofdkantoor van het ROC van Twente

In het voormalige industriegebied van Hengelo nemen vanaf september 2009 meer dan vierduizend leerlingen van het ROC van Twente hun intrek. Voortaan ruiken zij elke keer als ze hun schoolgebouw betreden aan de industriële geschiedenis van de werkstad Hengelo. De kern van de nieuwe school wordt namelijk gevormd door de grote bijna-kathedrale werkhal van de vroegere ijzergieterij van Stork. In het staal van de begin twintigste eeuwse loods met glazen zadeldak staan nog de notities gegrift van de werkmannen. De afgebladderde verf op de stalen kolommen en leggers is intact gelaten en alleen geconserveerd. Een oude kraan hangt hoog in zijn rails alsof elk moment een gietijzeren werkstuk omhoog moet. Tot zover de folklore, want aan de twee langsijden van de centrale hal staan grote moderne gebouwvleugels van vijf en drie lagen met vrije vloeren vol state-of-the-art computerwerkplekken en andere onderwijsvoorzieningen. Het ROC van Twente kreeg als vestiging in Hengelo een gebouw van 55.000 m² vloeroppervlak dicht bij het station met alles wat een hedendaags opleidingsinstituut zich wenst.

Manager nieuwbouw van het ROC van Twente, drs Henk Leevers en huisvestingsadviseur ir Sven Verhoeven van PRC doen uit de doeken hoe je een ROC-opleidingsinstituut in een indrukwekkende huisvesting realiseert.

Waarom alle veertig dependances van het ROC van Twente voortaan geconcentreerd op slechts drie locaties in respectievelijk Almelo, Enschede en Hengelo?

Leevers: We kozen voor concentratie uit efficiëntie en kostenoverwegingen. Het ROC kan nu veel makkelijker groei en krimp van het leerlingaantal opvangen. Door zo voordelig mogelijk te investeren in 'stenen' blijft er bovendien meer geld over voor het onderwijsgeven zelf.

Verhoeven vult aan: Een voordeel is ook dat er wisselwerking ontstaat tussen de verschillende opleidingen. Studenten zien vanzelf wat er nog meer te koop is binnen het ROC en stromen eerder en gemakkelijker door.

Leevers: Onze wellness opleiding werkt nu ineens nauw samen met de horeca. De wellness-leerlingen bedenken en organiseren bijvoorbeeld een verwenarrangement waarbij de jongelui van de horeca-opleiding ingeschakeld worden voor het verzorgen van de

Aan de galenijen van de gieterijhal kwamen allerlei bijzondere ruimten voor de studenten zoals een visvormige mediatheek en een MP3-ruimte om te loungen bekleed met luidsprekerboxen

'Elke keer als ze hun schoolgebouw betreden, ruiken ze aan de industriële geschiedenis van werkstad Hengelo'

lunch. Studenten krijgen op die manier meer eigen verantwoordelijkheid. Dat is toch de kerntaak van het onderwijs van de eenentwintigste eeuw. En zo'n fraaie monumentale schoolomgeving stimuleert daarbij nog eens extra.

Die hal is ronduit imposant. Was het ingewikkeld om die te behouden?

Leever: De gieterij stamt uit 1902 en is gebouwd door Stork, een werkgever waar Hengelo veel welvaart aan heeft te danken. Het industriële gebouwencomplex behoort dan ook tot het cultuurgood van de stad. Vooral IAA architecten (Enschede) heeft ons warm gemaakt om in elk geval de centrale werkhal (3000 m²) te behouden en de nieuwe school eromheen op te trekken. Toen in 2002 het ministerie van VROM met een zogeheten Kanjersubsidie van 3,2 miljoen over de brug kwam, kregen we de financiering rond.

Verhoeven: Het gebouw is ontworpen door een ontwerpteam. Een supergeïntegreerd team. Je merkte dat de architect over kosten ging nadenken en overleggen, de installatieadviseur over het architectonisch ontwerp en de projectmanager over de constructies. Iedereen dacht continu met elkaar mee. Dat was het mooie van dit team. Op die sfeer hebben wij als PRC vanaf de ontwerpfase aangestuurd. Zo ook bij de start van de uitvoeringsfase: als een van de eerste stappen organiseerden we bijvoorbeeld een kookworkshop met de opdrachtgever, de ontwerpende partijen en de uitvoerende partijen. Al die mannen van wie de meesten nooit thuis koken, met elkaar in de keuken en dan 's avonds elkaars gerechten proeven, opeten en beoordelen. Voor het teamgevoel is het goed elkaar van tevoren op een ongewone manier te leren kennen. Er ontstond meer openheid en helderheid, waardoor je voor de opdrachtgever een veel beter product realiseert. Het hoort ook bij de stijl van ROC van Twente, zo staat dat onderwijsinstituut in de maatschappij. Gezamenlijkheid is een heel belangrijke pijler.

Hoe is daar in het gebouw uitdrukking aan gegeven?

Verhoeven: De hal is zo open mogelijk gehouden als centrale verkeersader. Het gebied is ook openbaar. Op de begane grond tref je achtereenvolgens een filiaal van een bank, een boekhandel, een autorijsschool, een kinderopvang en een uitzendbureau. Het is een echt community college.

Leever: We wilden geen schoolgebouw met een groot hek er omheen waar je alleen met een pasje naar binnen mag. Het moet geen gated community worden. Het ROC van Twente wil deel zijn

van de gemeenschap. We oefenen ook invloed uit op de ontwikkelingen in de omgeving en investeren daar ook financieel in.

Verhoeven: In het gebouw zelf heeft elke afdeling (van gemiddeld tweehonderd studenten en vijftien medewerkers) een eigen herkenbare plek. Daarmee neem je de grootschaligheid weg die kan leiden tot een gevoel van anonimiteit en onveiligheid. In een zestal sessies hebben we per afdeling het programma van eisen vastgesteld. Zo kwamen de primaire processen naar boven en ook de relaties tussen de afdelingen. Op basis daarvan is besloten welke afdelingen naast elkaar in het gebouw horen. Maar met het definitief inrichten hebben we zo lang mogelijk gewacht. Pas tijdens de ruwbouwfase is het inbouwpakket vastgelegd. Voor PRC is de begeleiding van de nieuwbouw voor de Hengelose vestiging van het ROC van Twente een langjarig traject geweest. Dat liep van het opstellen van een huisvestingsplan, het vaststellen van het P.V.E. en het voeren van het contractmanagement en projectmanagement, vervolgens het adviseren over de bouwkosten tot en met de directievoering tijdens de bouw. Als de lokale bevolking met de nieuwe school wegloupt en haast niet kan wachten om naar school te gaan zoals hier in Hengelo het geval is, dan heb je het goed gedaan. ■

